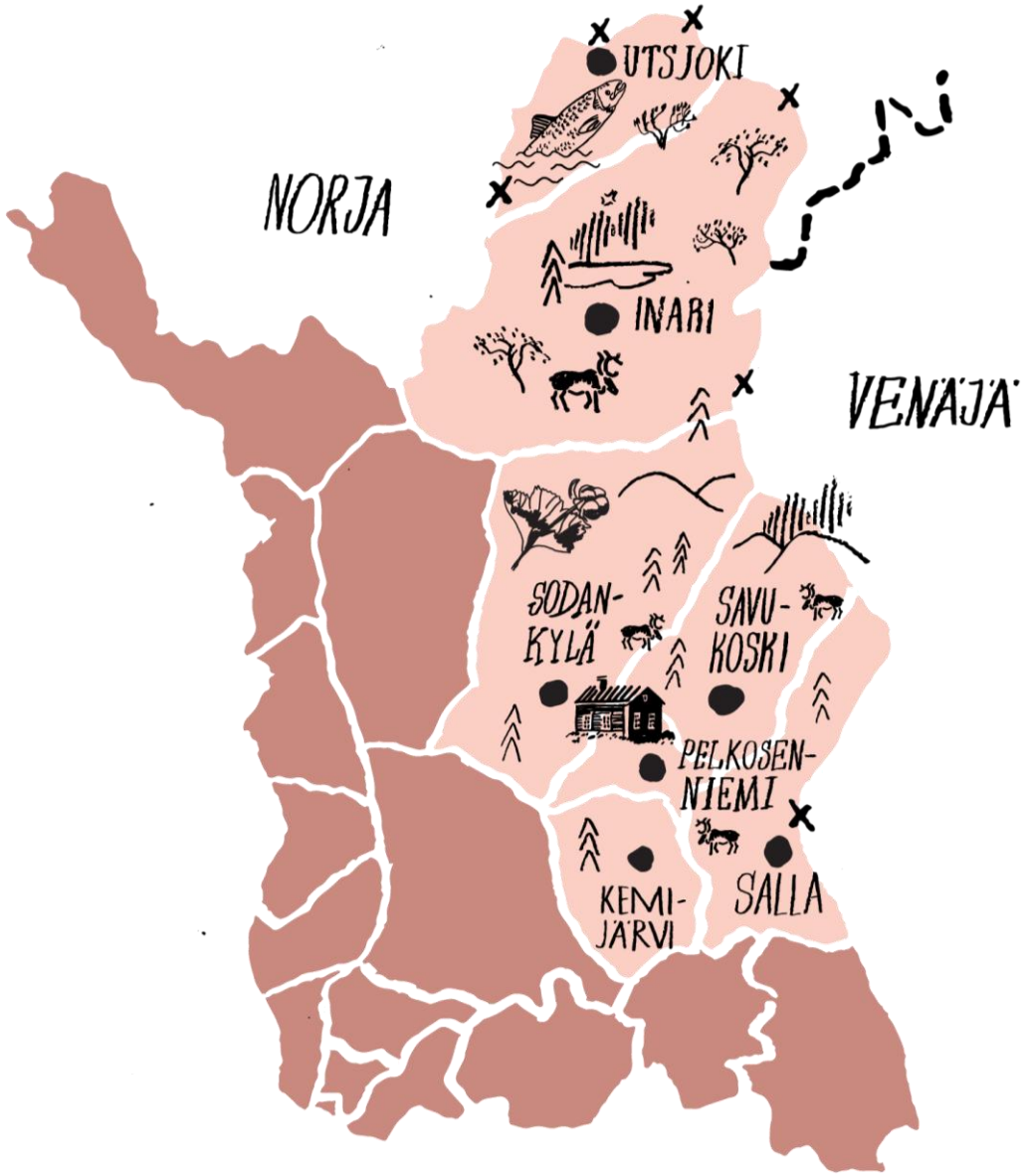
Tervetuloa kylätoimintapäiville!

Lapin Leader-ryhmien ajankohtaiset

Johanna Mikkola

Leader Pohjoisin Lappi ry, toiminnanjohtaja

Lappilaiset Kylät ry, hallituksen puheenjohtaja

LEADER Pohjoisin Lappi

Euroopan unionin osarahoittama

Ote Suomen Kylien strategiasta

Arvomme

Paikallislähtöisyys

Yhteisöllisyys

Avoimuus

Kestävyys

Näillä onnistumme

1. **Vahvistamme osaamista**

Lupauksemme

- ✓ Lisäämme paikalliskehittäjien kehittämisosaamista ja kokeilukulttuuria
- ✓ Vahvistamme paikallisen kehittämisen tietopohjaa ja hyödynnämme toiminnassamme tutkimustietoa
- ✓ Tuemme maakunnallisten kyläyhdistysten ja paikallisyhteisöjen toimintaa
- ✓ Kehitämme Leader-työtä

Suomen Kylät
Finlands Byar

opan unionin
hoittama

Lappilaiset kylät ry

Lappilaiset Kylät ry toimii kylien asukkaiden, kylätoimikuntien, kylä- ja asukasyhdistysten sekä Lapin maaseudun etua ajavien järjestöjen yhteistoimintaelimenä, kylä- ja asukastoiminnan kehittäjänä ja edunvalvojana.

Toiminta ja tavoitteet

Yhdistys kannustaa Lapin alueen asukkaita kohti määrätietoisempaa kylätoimintaa järjestämällä erilaisia koulutuksia, antamalla neuvontaa ja kehittämällä järjestöyhteistyötä. Lisäksi Lappilaiset kylät ry:n tehtäviin kuuluu ajankohtaisista asioista tiedottaminen.

Toiminnan tavoitteena on säilyttää maaseutu elinvoimaisena ja parantaa lappilaisten asukkaiden hyvinvointia kehittämällä yhteistyötä paikallisten toimijoiden, päättäjien sekä viranhaltijoiden kanssa. Lisäksi yhteistyö Lappilaiset kylät ry:n ja maakunnallisten kyläyhdistysten, kehittäjäorganisaatioiden ja valtakunnallisella tasolla Suomen Kylät ry:n välillä on tärkeää.

Euroopan unionin osarahoittama

Vedetään yhtä köyttä

- Leader-toiminnalla vahva yhteys kylätoimintaan ja kyläyhdistyksiin
- Yhteistyötä tulisi edelleen vahvistaa ja tehdä näkyvämmäksi myös maakunnallisella tasolla
- sekä Leader-yhdistyksillä että Lappilaisilla Kylillä on pienet resurssit, joten yhteistyötä etenkin seuraavan ohjelmakauden alkaessa on syytä tiivistää
- Leader näkyy kylissä kylähankkeiden lisäksi myös mikroyritysten yritystukien kautta
- Leader-yhdistyksillä voi olla oman rahoituksensa lisäksi kyliin kohdistettuja toimia myös muista rahoituskanavista kuten Elinvoimakeskuksen maaseuturahoituksen, rakennerahastojen tai Interreg-rahastojen kautta

LEADER Pohjoisin Lappi
Euroopan unionin osarahoittama

Vedetään yhtä köyttä

- Lappilaiset Kylät on hakenut ja saanut oman kyläturvallisuushanke KESTIn, jossa Leaderit ovat yhteistyökumppaneita. Hanke on uusi merkittävä avaus Lappilaisille Kylille
- Entä seuraavat maakunnalliset kehittämisaskeleet?
- Voisiko tulevaisuudessa olla myös maakunnallinen kylien mikroyritysten, osuuskuntien ja yhteiskunnallisten yritysten kehittämishanke?
- Riittääkö kylissä talkoointoa vai muotoutuuko kylätoiminta lähemmäksi varainhankintaa ja palveluntuottamista, senioriyrittäjyyttä ja vastikkeelllista työtä?
- Entä Lappilaisten Kylien kansainvälistämishankkeet? Useissa kylissä on jo ulkomaalaistaustaisia asukkaita ja kylissä käy ulkomaalaistaustaisia vierailijoita. Olisiko tässä askelmerkkejä laajempaan kansainvälistymiseen, jolla kyliä elävöitetään?

LEADER Pohjoisin Lappi
Euroopan unionin osarahoittama

Lapin Leader-ryhmät 4+1

- Leader Pohjoisin Lappi ry, 7 kuntaa (Utsjoki, Inari, Sodankylä, Pelkosenniemi, Savukoski, Kemijärvi, Salla), kotipaikka Sodankylä
- Leader Tunturi-Lappi ry, 4 kuntaa (Enontekiö, Muonio, Kolari, Kittilä), kotipaikka Muonio
- Peräpohjolan Leader ry, 6 kuntaa (Simo, Kemi, Keminmaa, Tervola, Ranua, Rovaniemi, kaupunkien keskustat rajattu tuen ulkopuolelle)
- Leader Outokaira Tuottamhan ry, 3 kuntaa (Pello, Ylitornio, Tornio, kaupungin keskusta rajattu tuen ulkopuolelle), kotipaikka Pello
- Koillismaan Leader ry, 3 kuntaa (**Posio**, Kuusamo, Taivalkoski)

LEADER Pohjoisin Lappi

Euroopan unionin osarahoittama

Lapin Leader-ryhmät

- Maaseudun kehittämisyhdistyksiä, joiden päätehtävänä on maaseudun elinvoiman lisääminen
- **Ryhmillä omat kehittämisstrategiat**, rahoittavat omien painopisteidensä mukaisia yleishyödyllisiä ja yrityshankkeita
- Leader Pohjoisin Lappi, strategian painopisteet:

Kahdeksan vuodenajan kylä

Yhteisölliset ja vetovoimaiset kylät ovat turvallisia paikkoja elää kaikenikäisille. Ne kehittyvät muuttuvassa ympäristössä hyödyntämällä vuodenkiertoon liittyvää osaamista, kekseliäisyyttä ja uutta tietoa.

Juureva pohjoinen kulttuuri

Yhteinen tekeminen ja tapahtumat lisäävät asukkaiden hyvinvointia. Kulttuuri elää arjessa, on saavutettavaa, ja perinteet siirtyvät sukupolvelta toiselle. Luonnon monimuotoisuus ja kestävät ratkaisut näkyvät hoidettuina kulttuuriympäristöinä.

Pohjoiset elinkeinot

Luontoon, luovuuteen ja paikallisuuteen pohjautuvat elinkeinot voimistuvat verkostoilla ja kestävillä ratkaisuilla. Nuoret yrittäjät ja innovatiivisuus takaavat jatkuvuuden.

LEADER Pohjoisin Lappi

Euroopan unionin osarahoittama

Peräpohjolan Leaderin terveiset

- Maaseudun kokonaisvaltainen kehittäminen on Lapissakin Leader-työn käsissä, olemme kuntien apu tässä
- Leader on mahdollistaja moneen palveluun. Vaikuttavuus on moniulotteista ja pienten toimijoiden luomaa.
- NuorisoLeader tuo nuorille mahdollisuuksia vaikuttaa omalla alueella.

- Peräpohjolan Leaderillä vuoden viimeinen hallituksen kokousta lokakuussa, jolloin myös syyskokous ja 30 vuotisen Leader toiminnan kakkukahvit 20.10 Tervolassa.
- Lapin aitta - hanke jalkautuu pitkin Lappia, kanavat kannattaa ottaa seurantaan jotta voi osallistua lähellä oleviin työpajoihin. Tietoa ruuasta ja perinteistä, varautumista ja omavaraisuutta.

LEADER Pohjoisin Lappi

Euroopan unionin osarahoittama

Outokairan terveiset

- 30 vuotisen työn kunniaksi Outokaira on kannustanut kylien kehittäjiä kylästelemään rajojen yli pienen palkkion eli kylästelyrahan avulla. Kansainvälinen yhteistyö on sujuvaa, etenkin Väylän yli menevää kansainvälistymistä, jota kehitetään systemaattisesti kolmen Leader-ryhmä yhteistyönä: Outokaira, Leader Tunturi-Lappi ja Leader Tornedalen 2030.

- Uudet haasteet tulevalla ohjelmakaudella luovat huolia maaseudun kehittämiseen mutta luottavaisena tulee kuitenkin katsoa tulevaisuuteen. Ensi vuonna mennään vielä täysillä eteenpäin Leader-rahoituksia käyttäen.

LEADER Pohjoisin Lappi
Euroopan unionin osarahoittama

Koillismaan ja Tunturi-Lapin terveiset

- Koillismaa: Lapin Leaderit tekevät yhteistyötä, yhtenä esimerkkinä siitä on **Polar Magnets** -hanke, joka on aktivoinut Leadereita, Lapin paikallisia toimijoita ja nuoria kansainväliseen toimintaan.
- Tunturi-Lappi: lisänä aikaisempiin terveisiin on Lapin laajuinen hanke **Kyvykkäät Kyläverkot**

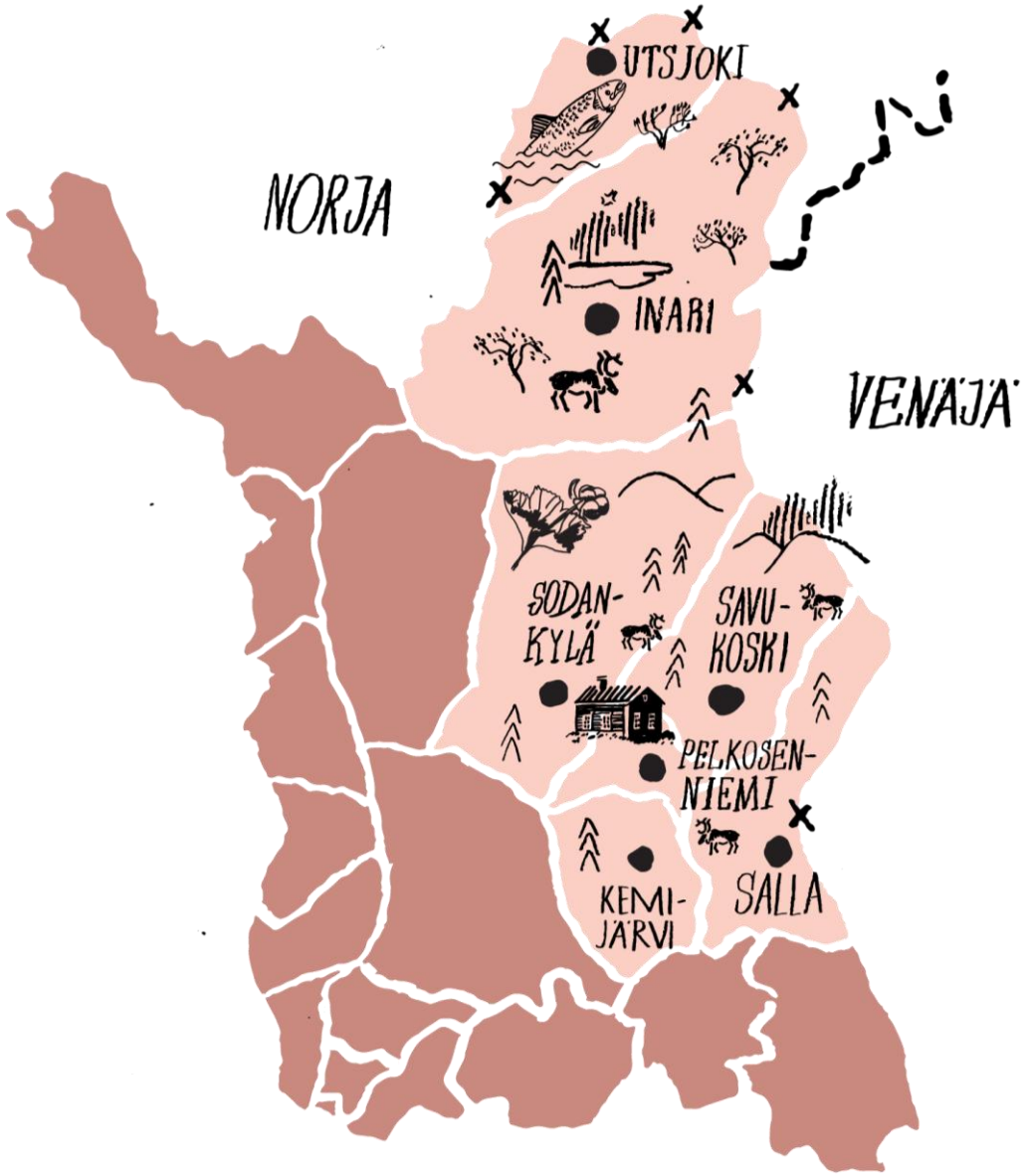

LEADER Pohjoisin Lappi
Euroopan unionin osarahoittama

Leader Pohjoisin Lappi

- Yhdistys täyttää 30 vuotta ja juhlistaa sitä la 21.11. Sodankylässä Kitisenrannan kulttuuritalolla
- Juhlaan kootaan ohjelman lisäksi kylä- ja hanketoimijoista muodostuva hanketori, yritystukea nostetaan esille yrityspaneelin muodossa
- Aluekehittämisen yhteistyöillallinen on pe 20.11.
- Juhlavuoden kunniaksi yhdistys on myöntänyt YhdistysLeader-avustuksia omalla rahoituksellaan kylätoimijoille
- Vuosi 2027 on vielä täyden toiminnan vuosi. Vuonna 2028 alkava uusi ohjelmakausi herättää huolta koko Leader-toiminnan uudelleen organisoitumisesta, rahoituksen riittävyydestä ja jakautumisesta pohjoisen Leader-alueille

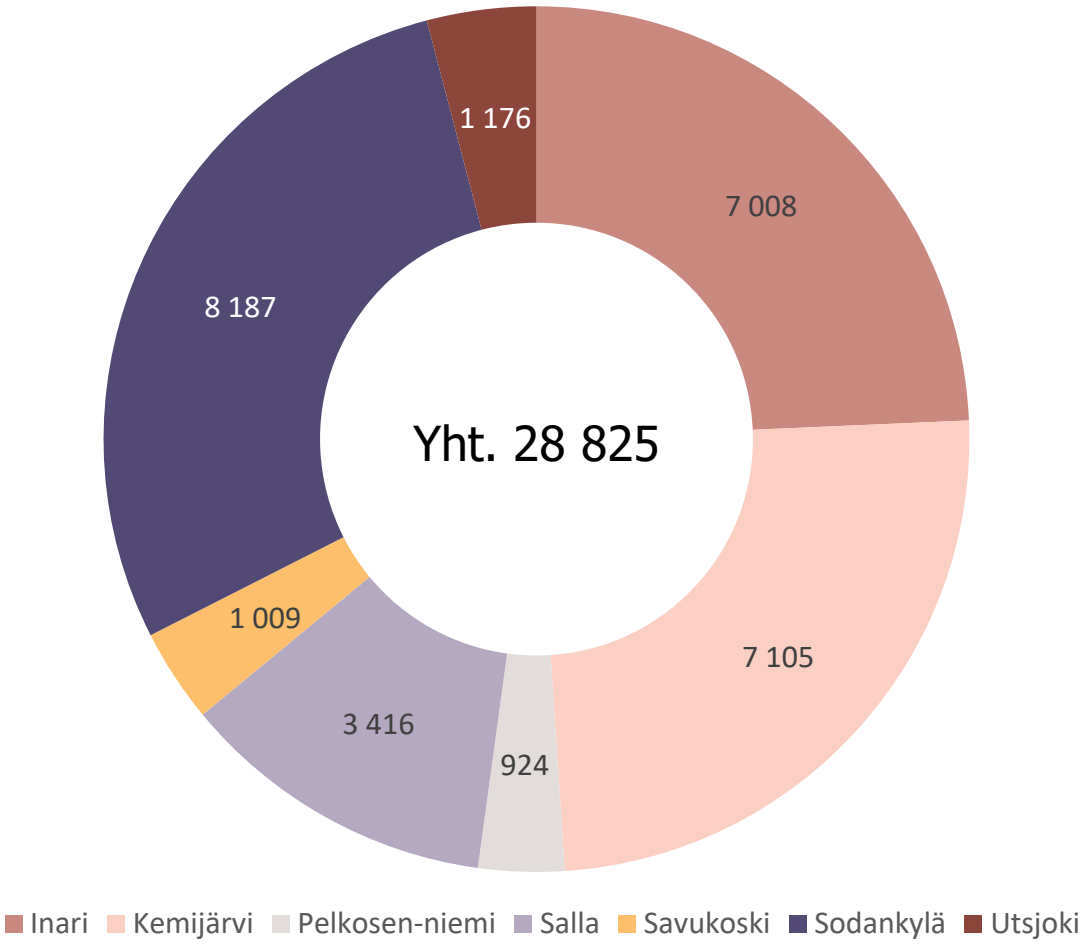

LEADER Pohjoisin Lappi

Euroopan unionin osarahoittama

Asukkaat

- Toiminta-alueella asui 28 825 henkilöä vuoden 2021 lopussa.
- Alue on Suomen harvaanasutuin: 0,51 asukasta/km².
- EU:n maantieteellisesti suurin Leader-ryhmä

Toimialueen kuntien väkiluku

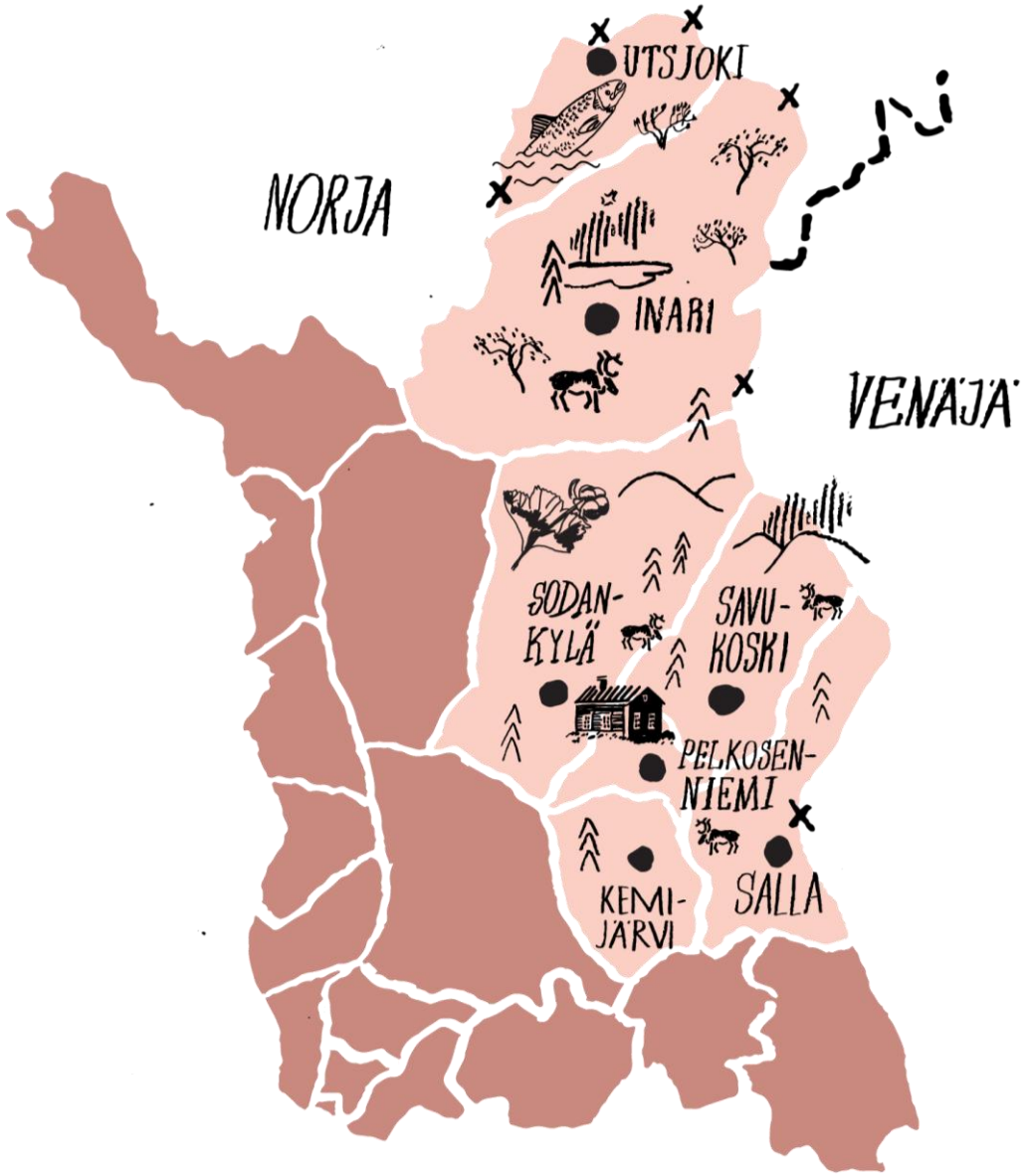

LEADER Pohjoisin Lappi
Euroopan unionin osarahoittama

Oma hanketuotanto

- **Vastuulliset vierailijat**: pyrkii vähentämään omatoimimatkailun aiheuttamaa pistekuormitusta ja löytämään kestäviä ratkaisuja suurten matkailijamäärien tuomiin haasteisiin Lapin maakunnan alueella, kylissä ja niiden läheisyydessä. *Koko Lappi.*
- **Yhdessä pyydetty**: vahvistaa Lapin kylien omavaraisuutta ja luontolähtöistä elämäntapaa yhdistämällä perinteisen tiedon ja käytännön tekemisen. Tavoitteena on lisätä erityisesti lasten, nuorten ja kyläyhteisöjen osaamista ruoan hankinnassa, luonnonantimien hyödyntämisessä sekä vieraslajien torjunnassa. *Oma alue.*
- **Käpy-hanke:** luo kestävän liiketoiminnan malleja alkaville ja yritystoimintaansa kehittäville pienille yrityksille Itä- ja Pohjoisin-Lapin toimintaympäristöön. *Oma alue, EAKR-rahoitus.*

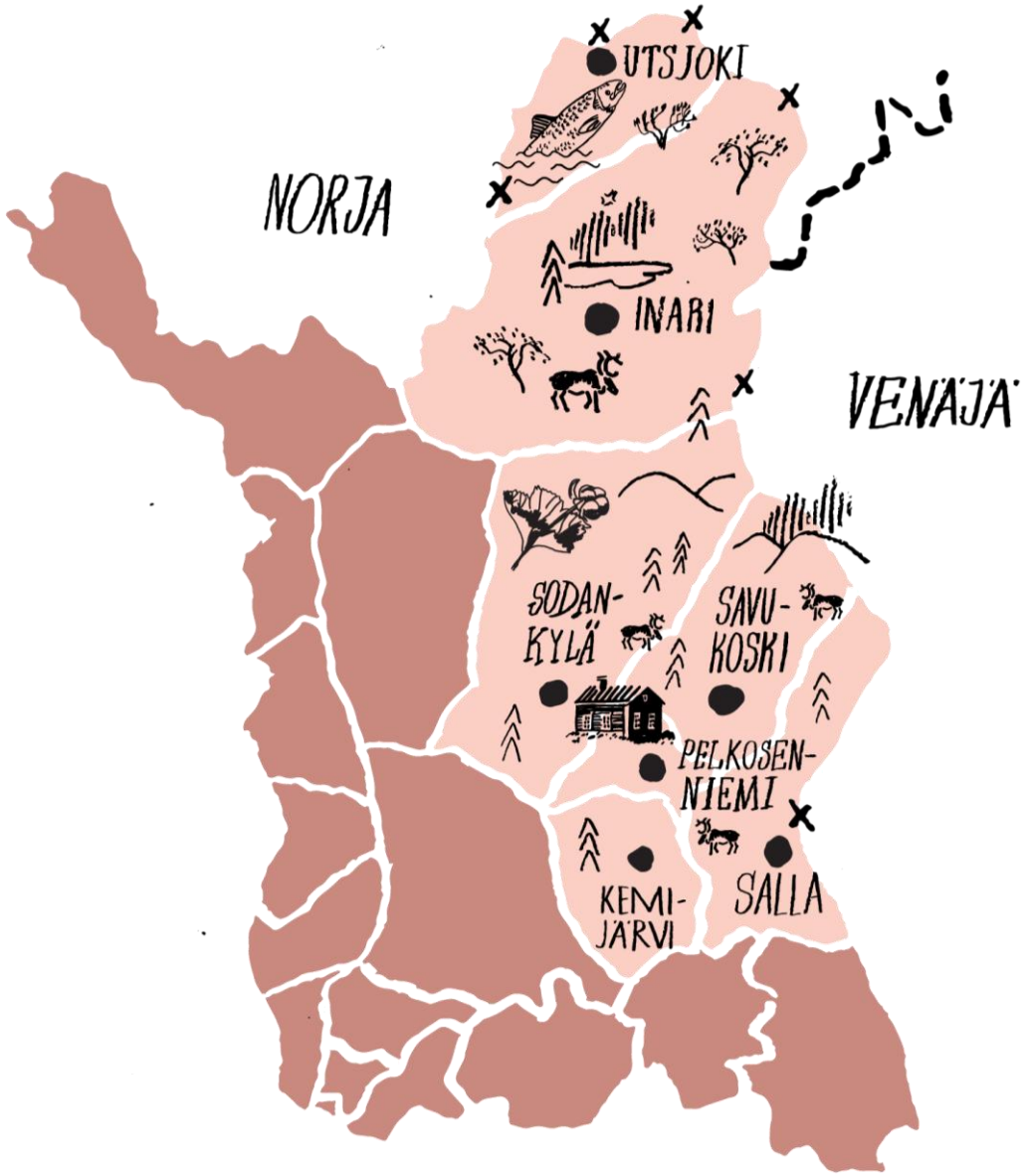

LEADER Pohjoisin Lappi

Euroopan unionin osarahoittama

Oma hanketuotanto

- **Laatukalaa Lapista**: tavoitteena on parantaa kalastuselinkeinon kannattavuutta ja kehittymistä, valmentaa kalastajia vastaamaan elinkeinon muuttuvan toimintaympäristön haasteisiin, edistää yhtenäistä ja tasokasta viestintää, kalatalousyrittäjien verkostoitumista ja yhteistyön kehittymistä. *Lapin Kalatalousalue, rahoitus EMKVR.*
- **Puola-Suomi kalastuksen yhteistyöhanke:** parhaiden käytänteiden benchmarking-hanke ammattikalastajille
- **Juurimatkailu**: käynnistymässä oleva yhteistyöhanke (Oulujärvi, Polaris, Tornedalen), jossa kootaan tietoa sukututkimukseen ja DNA-testeihin pohjautuvasta juurimatkailuilmiöstä ja hyödyntämismahdollisuuksista kylissä. Hankkeeseen valitaan toiminta-alueelta noin 10 pilottikylää mukaan. *Oma alue/partnerialueet, rahoitus Interreg Aurora.*

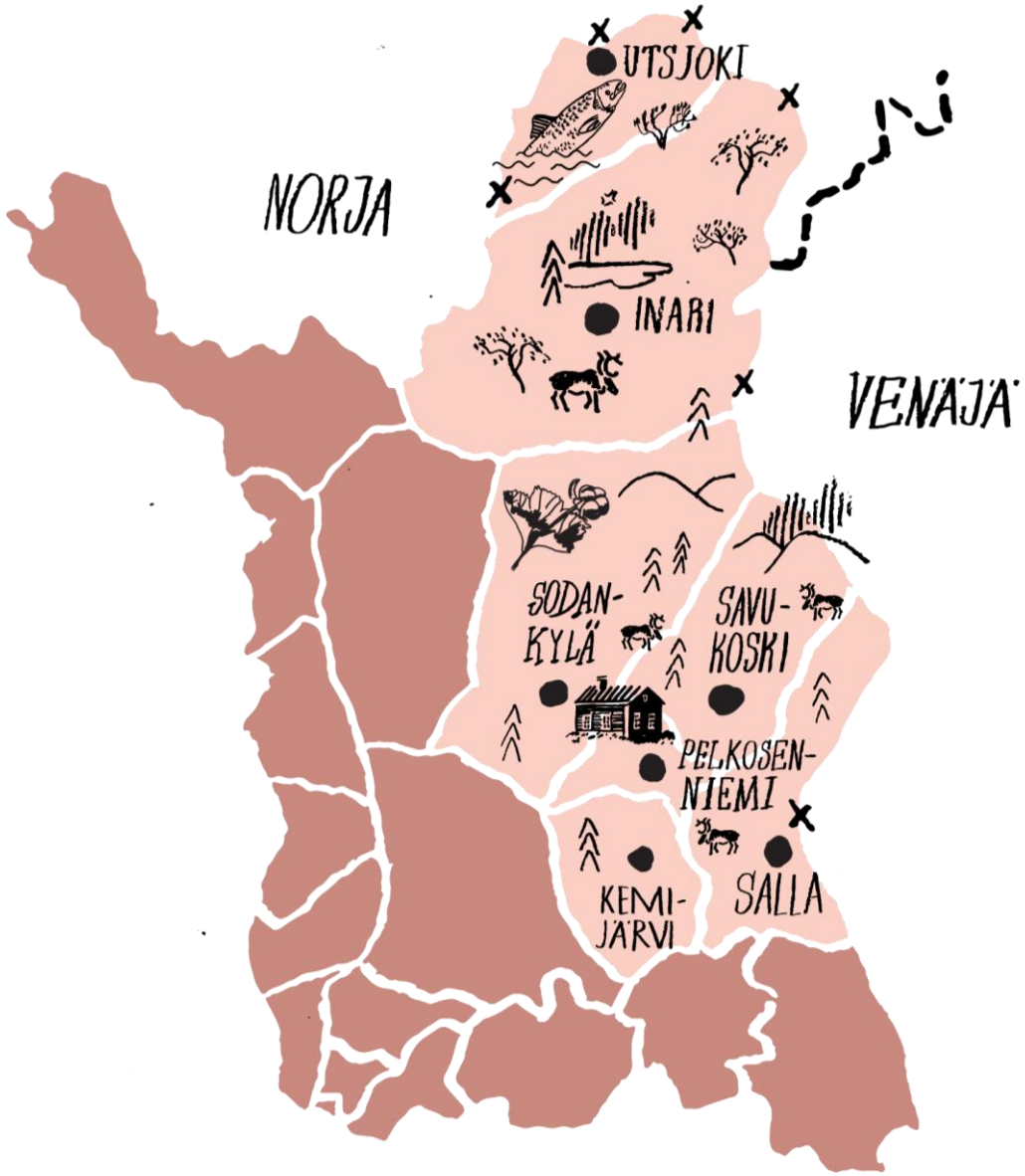

LEADER Pohjoisin Lappi

Euroopan unionin osarahoittama

Katse seuraavaan ohjelmakauteen 2028 - 2034

- Koko maaseuturahoitus on uudistumassa ja kehittämisrahaston ovat muodostamassa yhteisen kansallisen rahaston
- Rahan määrästä, käyttömahdollisuuksista ja jakautumisesta eri toimijoille ei ole vielä varmuutta
- Uudistus aiheuttaa huolta ja epävarmuutta Leader-ryhmissä ja muissakin maaseutukehittämisen organisaatiossa
- Pyydämme kaikkia Lapin maaseutukehittämisen parissa toimivia tekemään edunajamista tulevan ohjelmakauden rahoituksen takaamiseksi!

LEADER Pohjoisin Lappi

Euroopan unionin osarahoittama

Olemme kolmekymppisiä!

Leader Pohjoisin Lappi ry viettää 30-v tilaisuuttaan Sodankylän Kitisenrannan kulttuuritalolla la 21.11.2026.

Juhlaan on kutsuttu alueemme kehittäjiä ja yhteistyökumppaneita laajalla otoksella.

Seuratkaa sähköpostianne sekä viestintäkanaviamme ja ilmoittautukaa mukaan!

LEADER Pohjoisin Lappi
Euroopan unionin osarahoittama

Kiitokset ja viihtyisiä kylätoimintapäiviä kaikille!

Johanna Mikkola,
johanna.mikkola@pohjoisinlappi.fi
Puh. 040 7604108

LEADER Pohjoisin Lappi
Euroopan unionin osarahoittama